

die wordt gedreven naar de Schrift, het Woord ook van Jezus Christus. Als zijn Geest vol en krachtig werken gaat, als Hij weerkeert tot de aarde „in den Geest“, dan hooren we het Woord, het Woord alleen. En met dat Woord gaat Hij verder tot aan het einde dezer wereld.

Pinksterfeest, dat is het feest van Christus, die werkt door het Woord en in dat Woord wil worden gekend en ontmoet.

Maar nog meer van de heerlijkheid van Pinksteren is er voor ons te ontdekken. Nog veelzijdiger is de Pinksterwerkzaamheid van Jezus Christus.

Honderdtwintig mannen en vrouwen ontvangen 'smorgens vroeg den Heiligen Geest. Jezus kwam met zijn Geest in hun hart, sterk en rijk en overvloedig. Maar niet veel uren daarna is dat getal geklommen tot drie duizend. Zeker 't zijn allen Joden en Jodengenooten, allen besnedenen, wonende in Jeruzalem. Van alle uithoeken der wereld hadden ze zich in Jeruzalem neergezet. Maar toch is in hen de veelkleurigheid van vele volken, vele rassen, vele talen. En al zegt Jezus Christus nu niets „nieuws“ — Hij zegt het wel aan vele, vele „nieuwen“. Hier worden in beginsel de nationale grenzen overschreden. Straks zal Jezus Christus met zijn evangelie de wereld ingaan in al wijder kringen om Jeruzalem. Van Jeruzalem gaat Hij naar Judea. En van Judea naar de Israëlitische Samaritanen in Sichem, die hoewel besneden, toch van lager orde werden beschouwd door de echte Joden.¹⁾ Vervolgens neemt Hij den eunuch uit Moerenland in Zijn gemeenschap op. Die eunuch kon nooit in de vergadering van Israël worden toegelaten, ook al wilde hij nog zoo graag! Maar Christus nam hem aan, vervullend Jesaja 56. En als dan Cornelius met zijn soldaten zijn gedoopt, Cornelius de Romeinsche officier uit Caesarea, de vereerder van Jehovah, die toch nog niet eens Jodengenoot was, dan komt tenslotte de Verhoogde in Antiochië rechtstreeks tot de heidenen.

Jezus Christus trekt over de heilwegen der wereld! Op den Pinksterdag is Hij daarmee begonnen, beginnend aldus van Jeruzalem, want Hij zoekt op Pinksteren de breede kerk. De kerk verspreid over de lengte en breedte der aarde onder vele natien en tongen.

De breede kerk zoekt Christus op den Pinksterdag, ja, maar ook de rijpe, de volwassen kerk.

In de oude bedeeing was de kerk gelijk aan de zoon van een vorst, die in zijn jeugd onder een voogd, een paedagoog is gesteld. Die paedagoog was voor 't oude volk de wet. (Gal. 2:24). Het volk verschilde niet van een knecht.

Maar op het Pinksterfeest komt Christus met de volheid des Geestes in de harten der zijnen, in 't midden der kerk wonen. Hij maakt al de zijnen tot profeten, priesters en koningen. Zij hebben de zalving van den Heilige en weten nu alle dingen.²⁾ Zij doen niet meer de wet, levend van gebod op gebod en regel op regel. Neen, geleid door den Geest doen zij in vrijheid den wil van hun Vader.

In Christus is de openbaring van God in de wereld tot volheid gekomen. Op den Pinksterdag maakt Christus zijn kerk gereed om die volheid te verstaan en in haar belijdenis die volheid weer te geven als een offerande des lofs.

Als we op al deze dingen letten, dan gaat ons de rijkdom van Pinksteren open, dan gaan we onzen Heiland zien in zijn Pinksterheerlijkheid.

Zoo wordt ons Pinksteren het rijkste, het diepste feest! Want alles wat in vroegere feesten door God werd gegeven en door Christus werd gewerkt, schenkt de Vorst des hemels en der aarde dan juist aan de zijnen. Jezus Christus komt met alles wat Hij heeft en kan in den Geest weer op de aarde en brengt nu in haar zijn wereldverlossingsarbeid tot voltooiing, maar tegelijk oproepende zijn medewerkster te zijn.

Nu zullen op Groenland en in Australië, in Japan en in Holland a.s. Zondag velen hooren het evangelie van Christus, gebracht uit het Woord, door het ambt.

En Jezus Christus staat dan in het midden en geeft zijn gemeenschap. En die gemeenschap zal inniger zijn dan die tusschen den Heiland en zijn discipelen vroeger op aarde. En staande in zijn kerk, daar sprekende en werkende brengt Hij die kerk die hij haar consummatie, en in die kerk en door die kerk de wereld tevens.

Dat alles gelooven, kennen, zien, is Pinksteren verstaan, Pinksteren vieren.

H.

C. V.

1) Vgl. voor dit en het volgende: Bornhäuser, Studien zur Apostelgeschichte.

2) Of, volgens een meer waarschijnlijke lezing van 1 Joh. 2:20: „Ook gij (evenals ik en de andere geloovigen) hebt de zalving van den Heilige en hebt nu allen (de in dezen noodige) kennis. Vgl. Prof. Dr. S. Greijdanus op dezen tekst.

UIT DE SCHRIFT

Geestes-openbaring, vrucht van Geestes-onderzoek.

Doch God heeft het ons geopenbaard door Zijn Geest. Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods.

1 Korinthe 2:10.

Achter dit woord heeft geweldige Pinksterspanning, stormgerucht begeleidt het, vuurglinstering blinkt er door heen — storm en vlammen van den komenden Pinkster-Geest!

Geestes-openbaring, vrucht van Geestes-onderzoek? Ja, want let op dat WANT. Hoe komt het, dat wij heden Pinksterjubilé mogen kennen? Omdat de Heilige Geest (o, dat we ons aangezicht omwinden met eerbied) de diepten Gods onderzoekt, en krachtens deze Zijn eeuwige, Goddelijke taak ons HET openbaart — HET, dat is die verborgenheid: Christus is de Wijsheid Gods!

De diepte der eeuwigheid roept tot de diepte der eeuwigheid in den Raad des HEEREN: naar God heen! en dat is het, wat de Geest onderzoekt, ja, dat is Zijn bijzondere taak ten opzichte van de wereld: Hij is de Leidsman van haar ontwikkeling, gelijk die is vastgelegd in de diepten Gods. Onderzoekend alle dingen, ook de diepten Gods, zorgt Hij, dat het voor deze verloren, zondige wereld Pinksteren wordt, Pinksteren, dat is: dat TOT God alle dingen zijn. En dat het Pinksteren wordt voor een afgevalen menscheit, dat is de openbaring van Jezus Christus, en Dien gekruisigd!

Want de Geest onderzoekt Gods diepten. Hij onderzoekt de diepten van het recht Gods. En die van de liefde Gods daartoe. En dat andere diep, dat onbegrijpelijke, aanbiddelijke diep: dat aan het kruis van den Zoon Gods, tevens Zoon des menschen, het recht en de liefde Gods elkaar ontmoeten, en kussen... ja, dat in dit kruis alle lijnen der wereldgeschiedenis saamkomen, en vanuit dit kruis alle lijnen zich weer verdeelen... ja, dat alleen door dit kruis boven onze wereld van zonde en schuld, vloek en lijden, ellende en verderf het lichtende woord der wijsheid Gods geschreven staat: TOT God zijn alle dingen.

O, dat onderzoek der diepten Gods door den Geest! Onze menscheit blijft altijd stamelen, wanneer het gaat over het Wezen en de werken Gods. Onderzoeken, studeeren, is voor ons vrijwel een theoreetisch iets. Maar voor den Geest is het ook praktisch. Wanneer Hij de diepten Gods onderzoekt, dan doet Hij dat met de bedoeling, ze te openbaren. (Want! zegt Paulus.) Dan gaat Hij werken, om den geweldigen inhoud van die diepten tot (voor Gods verkoren volk) zalige werkelijkheid te maken.

Ziet gij Zijn werk, vandaag, Pinksterdag 1935?

Schouw terug — langs de eeuwen heen — maar ziet ge het dan niet, hoe de Geest de wereld-ontwikkeling leidt, naar het „vast bestek“ der diepten Gods?

Ziet ge het dan niet, dat het de Geest is, Die uit Gods volheid de gaven der algemeene genade neemt, en ze uitzet over de aarde heen, opdat de doorwerking der zonde gestuit, en de bedding voor de genade van Golgotha gegraven zou kunnen worden? Dat het de Geest is, Die de Vleeschwording des Woords voorbereidt, en daartoe Zich in Israël het volk des lichts formeert? Dat het de Geest is, Die in Maria's onreinen schoot het Heilige ontvangen doet, Dat Gods Zoon genaamd wordt? Dat het de Geest is, Die den Knecht des HEEREN toebereidt en leidt, zalft en sterkt — Zich doet opofferen Gode?

Schouw terug — maar ziet ge het dan niet, dat de Geest, Die Zich van den Vader en den Zoon laat uitsorten in de Kerk, in de wereld na Christus' hemelvaart de hoogspanning brengt? Dat de Geest het doet knetteren en vonken hier op aarde, dat Zijn gangen gaan door bloed en tranen, vuur en rookdamp heen? Dat de Geest zeer begeert den morgen te zien van den dag der eeuwige heerlijkheid, en dat Hij daarom, naar het geheim der diepten Gods, heel de Nieuwtestamentische periode tot de ééne, groote barenskrisis maakt, in welke de nieuwe hemel en de nieuwe aarde geboren moeten worden? Dat de Geest met krachten van wedergeboorte en bekeering de wereld aangrijpt, en stugge knieën buigt bij het hout des kruises, en gebalde vuisten verkeert in gevouwen handen?

Kent gij Zijn werk, heden, in het Pinksterjaar 1935?

Kent ge HET? Dat zalig HET van onzen Nederlandschen tekst — o, het staat er in 't Grieksch niet bij — maar roept heel dit hoofdstuk het niet uit, als met stemmen van vreugdegedruisch?

Zijt ge door een waar geloof Christus (en al Zijn weldaden) deelachtig?

Ja, nu wordt het zeer persoonlijk en teer. Want nu komt het aan op de vraag, of Hij mijn Trooster is... of Hij mijn hart tot residentie heeft...

Dat is ook naar de diepten Gods! Hij onderzoekt ze, voor al Gods kinderen. En Hij werkt ze tot

realiteit. Hij openbaart HET ons, want Hij onderzoekt.

Hij leidt mij in de waarheid in, Hij verheerlijkt Christus aan mijn zondarshart, Hij ontdekt mij aan mijn schuld en doem (o, aan dat kruis het recht Gods over MIJ, dat vlammend, wrekend recht!). Hij ontdekt mij aan Jezus' trouw en liefde (o, aan dat kruis de genade Gods over MIJ, die zalige, onuitsprekelijke genade!). Hij troost mij over mijn tekort, stemt de onzuivere snaren van mijn consciëntie bij, trekt mijn hart van het aardse af, naar het hemelsche heen, en leert mij den Pinksterroep om voleinding: „Kom, Heere Jezus, ja kom...“

Mijn God, welk een Pinksterweelde: TOT U zijn alle dingen. Uw Christus, en in Uw Christus ook ik, ook mijn leven... Heilige Geest, Openbaarder van dat zalig HET, ik dank U! Het is Pinkster voor mij. O diepten van God, diepten van mijn God!

J. SMELIK.

KERKELUK LEVEN

Beter lezen en onderscheiden.

Dr W. A. van Es heeft in het „Gereformeed Kerkblad, officieel orgaan van de Gereformeerde Kerk van Leeuwarden“, van 1 Juni j.l. geschreven over mijn artikel „Niet in den goeden weg“ in „De Reformatie“ van 24 Mei j.l.

Toon en wijze van schrijven zijn van dien aard, dat het maar beter is, daarover te zwijgen, en enkel te attenderen op hetgeen een zakelijk karakter draagt.

Feitelijk is Dr W. A. van Es het eens met wat ik in genoemd artikel schreef, daar hij schrijft: „Voor de geste van den Haagschen kerkeraad konden ook wij tot hiertoe nu niet zulk een buitengewone bewondering hebben. Evenmin als wij voor adhaesiebetuigingen zoo bijster veel gevoelen“.

Doch blijkbaar oordeelt hij, dat ik vóór mijn schrijven allerlei onderzoekingen bij den Kerkeraad van de Gereformeerde Kerk te Den Haag West had moeten instellen. Hij vraagt toch: „Heeft Prof. Greijdanus eerst bij den Haagschen Kerkeraad grondig onderzocht, wat den Kerkeraad eigenlijk tot het zenden van deze circulaire bracht, en of wat hem dreef wel juist was?“

Maar moest ik dat doen, Dr W. A. van Es?

En waarom moest ik dat doen?

Heb ik daarover geschreven of een oordeel uitgesproken?

Met geen woord.

Ik heb alleen maar over de publicatie van zijn schrijven door den Haagschen Kerkeraad (West), en over iets van hetgeen hij daarin zegt, en over zijn adresseering geschreven.

Maar over wat Dr W. A. van Es noemt, heb ik niet geschreven, en dienaangaande behoefde ik geen onderzoek, laat staan een grondig onderzoek, in te stellen.

Ik heb mij gehouden aan en bij hetgeen genoemd Kerkeraad zelf heeft gepubliceerd.

Met het door Dr W. A. van Es genoemde, behoefde ik mij niet in te laten.

Of meent Dr W. A. van Es, dat het doel de middelen heiligt, en dat dus, wanneer maar genoemd Kerkeraad een goed doel met zijn publicatie had, het er verder niet op aankwam, hoe verkeerd middel hij bezigde?

Ik ben ik elk geval niet van zoodanige meening.

Dr W. A. van Es vraagt verder: „Wist ook onze hooggeachte professor zelf niet, dat hij zich allereerst tot de „schuldige personen“ zelf had te wenden?“

Heb ik dan, Dr W. A. van Es, in mijn bedoeld artikel niet duidelijk genoeg den Raad van de Gereformeerde Kerk Den Haag West aangewezen en genoemd, en precies gezegd, wat m.i. het verkeerde van zijn doen was, en hoe hij had moeten handelen?

Is daar eenige onduidelijkheid in, een half en half aanwijzen van den schuldige en zijne schuld, zonder beide flinkweg te noemen?

Of meent Dr W. A. van Es, dat ik mij niet publiek mocht uitspreken, maar mij slechts per gesloten brief tot dien Kerkeraad mocht wenden?

Heb ik dan in mijn schrijven het den Kerkeraad kwalijk genomen, dat hij zich publiek uitte, en heb ik gezegd, dat zulks nooit mocht gebeuren? Of heb ik integendeel niet tot tweemaal toe geschreven, dat in dit geval wel publiek mocht gehandeld worden, zoodat het slechts aankomt op de vraag, hoe en wat en aan wien?

Wat praat Gij dan, Dr W. A. van Es?

Lees beter, en onderscheid beter.

Dr W. A. van Es meende ook, mij naar art. 31 K. O. te moeten verwijzen. Heerscht er dan bij hem zoo'n groote verwarring, en kan hij de dingen zoo weinig uit elkander houden, dat hij alles maar gelijk ziet, en geen verschil van gevallen meer opmerkt?

Ook haalt Dr W. A. van Es mijne woorden

aan: „We van dezen besproken.“
„We weten.“
„Heeft L.“
„Bestraf.“
„allen, opda.“
„1 Tim. 5:2.“
„Petrus tot.“
„Wanneer.“
„en zelf se.“
„ook om v.“
„in de harl.“
„uit is, en c.“
„land gelez.“
„ging, dan g.“
„openlijk v.“
„verkeerde.“
„Op zijn.“
„W. A. van.“
„stelen, om.“
„Wat eer.“
„Waar sl.“
„Heb ik.“
„stelde, nog.“
„noemde is.“
„het slecht.“
„Behalve.“
„schrijven.“
„ook door.“
„heeft zoo.“
„ondersche.“
„mag bij ie.“
„fungeeren.“
„Kampen.“

Een boek

Heeft o de eigenl matie“ en bond betr moeilijke lijn, doch van zeer e logische e gadering onmiddell matie-eind ingeslagen verdedigd van de l

De eer meede pe uitzonderi het bestu vroegere

De over meensc ligt, dat het onde

in dezen Eenerzijds „De Refor de Calvin tuigd hadt gezien ha toenmalig meede p ken, was vree, in staande

Wie nu den Calv reden te wij doen, die over had, in o er onder

ook een dat zij op positie in

Nu is d recht te s loen den dit heel r den Calv geschreve dus of he of, met o aan te to konkreet deze klei tegenover Daniël, d

Intussell een, noch niet, want namen w

Toen da damsche en weer,

En nu de Bond voorberei spoor voe zwaren v men heeft

ns, want Hij

Hij verheerlijkt
lij ontdekt mij
dat kruis het
nend, wrekend
rouw en liefde
ods over Mij.
Hij troost mij
ere snaren van
t van het aard-
l. en leert mij
„Kom, Heere

elde: TOT U
n Uw Christus
e Geest, Open-
ank U! Het is
t God, diepten

J. SMELIK.

EVEN

t „Gerefor-
van de Ge-
r", van 1 Juni
„Niet in den
atie" van 24

van dien aard,
te zwijgen, en
zakelijk karak-

eens met wat
ar hij schrijft.
hen kerkeraad
ulk een buiten-
in als wij voor
l gevoelen".

ik vóór mijn
ij den Kerke-
te Den Haag
gt toch: „Heeft
gschen Kerke-
en Kerkeraad
culaire bracht,
as?"

A. van Es?
? een oordeel

licatie van zijn
keraad (West),
i zegt, en over

Es noemt, heb-
ande behoefte
grondig onder-

stgeen genoem-
erd.
genoemde, be-

it het doel de
neer maar ge-
met zijn publi-
aankwam, hoe

anige meening.
r: „Wist ook
el, dat hij zich
nen" zelf had

i mijn bedoeld
Raad van de
st aangewezen
d m.i. het ver-
ij had moeten

t, een half en
n zijne schuld,

at ik mij niet
ij slechts per
nocht wenden!
den Kerkeraad
blik uitte, en
echt gebeurde?
emaal toe ge-
lijk mocht ge-
s aankomt op
ien?
van Es?

r.
mij naar ari-
erscht er dan
en kan hij de
ouden, dat hij
rschil van ge-
ijne woorden

aan: „We hebben hier dus een publieke actie van dezen Kerkeraad, die daarom ook publiek besproken mag worden". En hij laat dan volgen: „We weten niet, waar dat staat".

Heeft Dr W. A. van Es dus nooit gelezen: „Bestraf die zondigen, in tegenwoordigheid van allen, opdat ook de anderen vreeze mogen hebben", 1 Tim. 5:20. En weet hij niet, dat Paulus openlijk Petrus terecht gewezen heeft, Gal. 2:11 en 14.

Wanneer een Kerkeraad zoo openlijk fout gaat, en zelf schrijft zulk een stuk te publiceren „als ook om weerklank voor zijn bedoelen te vinden in de harten", en dus op propaganda voor zijn stuk uit is, en daarbij een weekblad, dat in ons gansche land gelezen wordt, overgaat tot adhaesiebetuiging, dan is zeker wel een geval aanwezig, waarin openlijk optreden tegen verder afglijden in het verkeerde spoor plichtmatig is.

Op zijn zoeven aangehaalde woorden laat Dr W. A. van Es nog de vraag volgen: „Mogen we stelen, omdat ook een ander gestolen heeft?"

Wat eene vraag, en wat eene conclusie!

Waar slaat die op?

Heb ik, om eene vraag, die ik boven reeds stelde, nog eens te herhalen, veroordeeld, dat genoemde Kerkeraad eene publicatie deed, of ging het slechts over manier en inhoud?

Behalve dat Dr W. A. van Es eene manier van schrijven volgt, die hem niet eert, zoo toont hij ook door wat hij nu geschreven en gevraagd heeft, zoo weinig nauwkeurigheid, helderheid, en onderscheiding, als zeker wel heel weinig heeten mag bij iemand, die als volksvoortlichter en leider fungeeren wil.

Rampen, 3 Juni 1935. S. GREIJNDANUS.

Een bokje, of — „De gansche kudde naar buiten"? (II.)

Heeft ons voorgaand artikel aangewezen, dat de eigenlijke moeilijkheid voor wat „De Reformatie" en haar verhouding tot den Calvinistenbond betreft begonnen is niet in redactionele moeilijkheden ten aanzien van de eerst getrokken lijn, doch in een buiten-redactionele vergadering van zeer onderscheiden personen uit allerlei theologische en kerkelijke richting, welke besloten vergadering plotseling met bewilling en zelfs met onmiddellijk applaus van den toenmaligen Reformatie-eind-redacteur een heel anderen koers heeft ingeslagen dan „De Reformatie" tot dien tijd toen verdedigd had, dan is het thans goed, het vervolg van de historie na te gaan.

De eerste spontane reactie van heel de Gereformeerde pers was tegen den Calvinistenbond, met uitzondering dan juist van die enkelen, die van het bestuur deel uitmaakten, — onder wie ook de vroegere eind-redacteur van dit blad.

De overblijvende redactie-leden, voor wier gemeenschappelijke verantwoordelijkheid het ligt, dat „De Reformatie" ook na dien tijd in het oude spoor bleef voortgaan, stonden dus toen in dezen thetisch in harmonie naar twee zijden. Eenerzijds hielden zij den historischen band met „De Reformatie" vast (omdat de argumenten van de Calvinistenbond-bestuursleden hen niet overtuigd hadden, dat „De Reformatie" vroeger onjuist gezien had). Niet zij waren veranderd, doch de toenmalige eind-redacteur. En ook de Gereformeerde pers, zoover niet bij den Bond betrokken, was het met haar eens. Het was dus pais en vree, in en door de oppositie tegen den bestaanden Bond.

Wie nu bang is voor polemiek, en in dien tijd den Calvinistenbond mee bestuurde, had dus toen reden te over, zich af te vragen: wat kunnen wij doen, om weer met de gereformeerde pers, die over heel de linie éénzelfde geluid gegeven had, in overeenstemming te komen? Daar waren er onder de Calvinistenbond-bestuurders, die zelf ook een pen voerden. Het was hun dus bekend, dat zij op 't punt min of meer een minderheidspositie innamen.

Nu is dit volstrekt niet erg, als men maar weet, recht te staan. Indien deze minderheids-groep toen den vrede zou hebben willen „maken", zou dit heel makkelijk gekund hebben. De vaart van den Calvinistenbond was gestuit; er is zelfs eens geschreven, dat hij was doodgedrukt. Men had dus of het debat vanzelf kunnen laten doodloopen, of, met overtuigende argumenten kunnen trachten aan te toonen, dat de geschapen Bond, gelijk hij concreet bestond, toch inderdaad goed was, dat deze kleine minderheid het goed gezien had tegenover heel de Geref. opinie. „Dare to be a Daniel, dare to stand alone"....

Intusschen is zoo iets niet geschied. Noch het een, noch het ander. Bewijzen behoeven wij hier niet, want van alles wat in dezen verschenen is, namen wij nota in ons blad.

Toen dan ook later de kwestie van dat Amsterdamsche congres opkwam, wist men, over en weer, hoe de meeningen stonden.

En nu is dit het merkwaardige: toen in 1934 de Bond toch weer opdook, en men een congres voorbereidde, toen is men niet alleen in het oude spoor voortgegaan, doch heeft de ingebrachte bezwaren van heel de Geref. pers getrotseerd. Ja, men heeft de pink van het congres dikker gemaakt

dan de lendenen van den Bond. Waren er toch onder de eerste bestuursleden van den Bond, behalve andere door de knieën gezakte calvinisten ook rped's halve, ietwat onzekere Barthianen, thans ging men een ook in het buitenland als officieel representant van het Barthianisme bekend staanden hoogleeraar als spreker op een congres van Gereformeerden den volke aandienen, en als Gereformeerd-in-wijderen-zin hem voorstellen: Prof. Hailjema.

Laatstgenoemde heeft achteraf het congres zeer geprezen.

„Gelukkig" — aldus schrijft deze door onze eigen menschen als „gereformeerd-in-wijderen-zin" binnengehaalde Groningsche hoogleeraar, „gelukkig werden wij er ook voor bewaard, dat ons mooie internationale congres in een min of meer officieel votum de dwaasheid beging van een enteder-oder te proclameeren in dezen geest: of Gereformeerd of Barthiaan".

Maar terecht schrijft Ds Popma van Amersfoort: dat wie zich herinnert, wat hij indertijd over dit congres schreef, begrijpen zal, „dat juist door 't uithijven van zulk een votum" voor hem „het mooie er afging". Ds Popma had gehoopt op de uitspraak: Barthiaan is niet Gereformeerd. „Dat dit niet kwam, was een teleurstelling".

Wat Ds Popma schrijft, zou niet uit mijn pen gekomen zijn, omdat bij voorbaat reeds de Gereformeerde naam toegewezen was aan den Barthiaan; men kon dus zulk een votum niet meer geven. Toch is door ds Popma hiermee duidelijk gezegd, wat in heel die congresbeweging ons leed deed en doet. Wij gaan er hier in Nederland prat op, dat wij nog zulke goede toestanden hebben, en dat wij hier de pur sang calvinisten hebben, en dat wij een roeping tegenover het buitenland hebben. Maar intusschen laten wij na, het buitenland te vertellen, wat het hard noodig heeft te weten: dat Barthiaan niet Gereformeerd is. We laten het volk nog teren op den roem van Kuiper, schudden ons hoofd, als iemand gezegd wordt, niet in alles met hem in te stemmen, schrijven dan stukjes over Calvin, die zoo geplaagd werd door Caroli, dewelke nieuwe denkbeelden publiceerde, en geven alzoo het raadsel op, wie toch wel dat „nieuwe" importeerden zou: Vollenhoven, of Waterink, of Schilder, of... Dr A. Kuiper met zijn nieuwe pluriformiteitsleer. En we schrijven nog in de politieke afdeeling van de politieke bladen van die getrouwe stukjes over de antithese. Maar we vergeeten intusschen, dat in 1935 de lijn, die tusschen these en antithese scheiding maakt, heel anders loopt, dan in de dagen van Kuiper Sr. We vergeeten, dat volgens de logica van Kuiper's antithese-theorieën Barth aan den anderen kant van de antitheselijf staat. We laten de Reformierte Kirchenzeitung maar tobben met — nog pas weer — onware berichten over Holland, plus de vergissing, dat Müller van Erlangen en Barth in Bonn in één lijn met Calvin van Genève liggen (wie Calvin, Müller en Barth kent, weet beter). We zijn hier het land van de „eenige Gereformeerde Universiteit", doch laten het buitenland in den mist gaan zelf ook staan in den mist. En intusschen leggen wij mistbanken ook over het binnenland: studenten, schoolwezen, boekenvrienden. En dat in een tijd, waarin ethischen en confessioneelen allen om strijd en met groeiend succes heele en halve intellectueelen overtuigen, dat Bavinck en Kuiper hebben afgedaan.

En „de Heraut"-redacteur die ook het „nieuwe" van Hailjema-Barth heeft helpen „aandienen" als Gereformeerd-in-wijderen-zin (bestuur v. d. Bond, etc.), schrijft dan nog een artikel over Calvin en Caroli... om te belooften, dat men niet zoo gauw nieuwe dingen voor het volk brengen moet!... Terwijl deze heele congreszaak en heel die zaak van den bond op het volk neergeploft is... zoo maar ineens al dat „nieuwe" op de bij den dag onzekerder geworden schare neerregende... Terwijl juist de bezwaarden tegen dat congres en dien bond hebben gezegd: breng niet, à la Caroli, zulke nieuwigheden als Gereformeerd naar het volk toe... Men weet niet, wat men denken moet bij het lezen van zulke Calvin-Caroli-parallelten.

Maar één ding weet men wel: in elk geval moet men niet denken, dat dit alles nu maar een los incident is. Neen, — het wordt meening tegenover meening. Wezen we reeds aan, hoe het met den vroegeren eind-redacteur van „De Reformatie" ging, thans is openbaar geworden, — ik spreek alleen over wat publiek is! — dat de kleine minderheids-groep, die bond en congres organiseerde, zich thans ook in verbinding heeft gesteld met een tweeden Reformatie-redacteur. En het heeft dezen gekregen. Hoewel men aannemen moest, dat ook met diens verantwoordelijkheid „De Reformatie" indertijd in haar drie-hoofdig voortbestaan haar besliste anti-bond geluid had laten hooren, zocht men hem te winnen. En blijkens de perspublicaties heeft men hem gewonnen. Met dezelfde onbevangenheid, waarmee „De Standaard" indertijd giste, dat minister-president Dr H. Colijn wel aan Mr Marchant zou te verstaan hebben gegeven, wat zijn meening was inzake blijven-of-heengaan

van Mr Marchant na diens bekeering, mag natuurlijk ieder nuchter mensch reeds lang ondersteld hebben, dat „De Reformatie" thans gist, dat de aan „De Reformatie"-houding-van-eertijds trouw gebleven redacteur wel aan den zijnerzijds nu ook gezwankten anderen redacteur zal te verstaan gegeven hebben, dat hij moest weten, wat hij deed. Men mag vrijelijk aannemen — al schijnt men in Den Haag-West te denken, dat wij hier het abc der wet vergeten — dat er tusschen die redacteurs heel wat gepraat zal zijn, en dat dus de houding over en weer principieel bepaald is. Dat de poging, om een „Reformatie"-redacteur voor het door „De Reformatie" onder instemming van het Gereformeerde volk veroordeelde eenheidspogen te winnen, heusch niet de bedoeling had, de kracht van dit orgaan te breken — stel u voor! —, en ook heusch niet de bedoeling had, een tweede geval te scheppen van een plotseling zonder opgaaf van redenen omzwaaienden redacteur, doch geschiedde uit principieele overtuiging.

Welnu: — als dan overtuiging tegenover overtuiging staat, dan moet Den Haag-West zijn manifesten maar thuis houden. Dan moet men constateren, dat niet ik veranderd ben, maar een tweetal anderen. En dat dus niet — op aanwijzing van „De Heraut" — één stout bokje, doch heel de kudde „naar buiten moet". De oorzaken liggen dáár, waar men die twee broeders mee-kreeg.

Niet de z.g. polemici Schilder, doch de thans aan den irenischen kant — naar het schijnt — staande broeders hebben verandering geschapen in een eenheidsfront, dat eens met het Gereformeerde volk in harmonie stond, en dat — ik dank God daarvoor — thans weer met het Gereformeerde volk in één frontlinie staat. Gelijk ook met vele trouwe vrienden van de V.U.

De schijnbare polemici heeft den vrede, en een schijnbare irenist heeft tot tweemaal toe een oorlog gemaakt, een cordon gebroken. De dingen zijn niet als zij schijnen.

Dit is nu maar één geval. Wil men andere voorbeelden? Men kan ze krijgen.

K. S.

Pinkster-verzuchting.

Sommige predikanten, een erfenis van het verleden volgende, zijn gewoon, bij het uitspreken van den zegen, de formule wat aan te vullen. Ze spreken niet, tout court, van „de gemeenschap des Heiligen Geestes", doch speciaal van „de vertroostende gemeenschap des Heiligen Geestes".

Maar wie heeft ons het recht, van de zeer vele verichtingen van den H. Geest er één speciaal als de heerlijkste en noodigste naar voren te brengen?

De H. Geest onderwijst b.v. ook. Waarom niet gesproken van „de onderwijzende gemeenschap des H. Geestes"? „De ontdekkende"? De tot onderscheiding bekwaamende? De tot polemiek brengende? De zuiverende? De overtuigende, tot beslithouding voerende? En-zoo-voort?

Laat ons niet langer den H. Geest toewenschen naar het „quatenus" (het inzoooverre) van onze kortzichtige gevoelens-van-behoefte. Dat is geen mannelijk christendom. Het is ook niet vroom, want het streelt ons zelf „naar het vleesch" (de eigenwilligheid).

Als even veel eeuwen het praedicaat „vertroostend" vervangen ware in den zegengroet door het andere praedicaat: „onderwijzend", of „tot discretie brengend", — misschien ware de stem van Den Haag-West niet gehoord, zóó, als ze onlangs is gehoord.

Trouwens, het bijbelsche begrip van Geestes-vertroosting is nog altijd een kwestie van objectieven rechts-handel (Paraclet). Veni, creator Spiritus, en vernieuw het gelaat des aardrijks, en van ons.

K. S.

LITERATUUR EN KUNST

Over „Kostgangers Gods".

Mag men alleen het waar gebeurde vertellen? Of mag men van de gegevens, die de werkelijkheid biedt, een vrij gebruik maken?

Aan pogingen, om zich bij het schrijven van korte of lange verhalen alleen aan het werkelijk gebeurde te houden, heeft het niet ontbroken, van het Zondagschoolboekje af tot den z.g. sleutelroman toe. Bij het Zondagschoolboekje geloof ik eerder aan godsdienstige overwegingen (liefde tot de waarheid, die tot vrees voor de fantasie leidde) dan bij den sleutelroman, die een soort geheimtaal spreekt, waarvan de sleutel niet zoo moeilijk te vinden is. De sleutelroman verbergt iets: vrees van den schrijver, soms ook literaire onmacht.

Toch leert de praktijk dat er van „ware gebeurtenissen" geen literatuur te maken is, althans indien we de in engeren zin geschiedkundige lectuur buiten beschouwing laten. Dat komt omdat bij den Christelijken schrijver nog een andere, sterke drang aanwezig is: de drang naar een